

Bài 7

KẾ THỪA VÀ PHÁT HUY TRUYỀN THỐNG TỐT ĐẸP CỦA DÂN TỘC

I ĐẶT VẤN ĐỀ

1. Bác Hồ nói về lòng yêu nước của dân tộc ta

“Dân ta có một lòng nồng nàn yêu nước. Đó là một truyền thống quý báu của ta. Từ xưa đến nay, mỗi khi Tổ quốc bị xâm lăng thì tinh thần ấy lại sôi nổi, nó kết thành một làn sóng vô cùng mạnh mẽ, to lớn, nó lướt qua mọi sự nguy hiểm, khó khăn, nó nhấn chìm tất cả lũ bán nước và lũ cướp nước.

Lịch sử ta đã có nhiều cuộc kháng chiến vĩ đại chứng tỏ tinh thần yêu nước của dân ta. Chúng ta có quyền tự hào vì những trang lịch sử vẻ vang thời đại Bà Trưng, Bà Triệu, Trần Hưng Đạo, Lê Lợi, Quang Trung v.v... Chúng ta phải ghi nhớ công lao của các vị anh hùng dân tộc, vì các vị ấy là tiêu biểu của một dân tộc anh hùng...

Đồng bào ta ngày nay cũng rất xứng đáng với tổ tiên ta ngày trước... Từ những chiến sĩ ngoài mặt trận chịu đói mây ngày để bám lấy giặc đặng tiêu diệt giặc, đến những công chức ở hậu phương nhặt ăn để ủng hộ bộ đội, từ những

phụ nữ khuyên chồng con đi tòng quân mà mình thì xung phong giúp việc vận tải, cho đến các bà mẹ chiến sĩ săn sóc yêu thương bộ đội như con đẻ của mình. Từ những nam nữ công nhân và nông dân thi đua tăng gia sản xuất, không quản khó nhọc để giúp một phần vào kháng chiến, cho đến những đồng bào điền chủ quyên đất ruộng cho Chính phủ... Những cử chỉ cao quý đó, tuy khác nhau nơi việc làm, nhưng đều giống nhau nơi lòng nồng nàn yêu nước”.

Hồ Chí Minh

(Trích *Báo cáo chính trị* tại Đại hội Đại biểu toàn quốc lần thứ II của Đảng Lao động Việt Nam, năm 1951)

2. Chuyện về một người thầy

Cụ Chu Văn An là một nhà giáo nổi tiếng đời Trần. Cụ đã có công đào tạo nhiều nhân tài cho đất nước. Học trò của cụ nhiều người đã trở thành những nhân vật nổi tiếng, tiêu biểu như Phạm Sư Mạnh.

Vào ngày sinh của cụ Chu Văn An, các học trò đến mừng thọ. Phạm Sư Mạnh lúc đó đã làm đến chức Hành khiển, một chức quan to trong triều đình. Ông đi cùng một người bạn đến nhà thầy Chu. Họ đứng từ giữa sân vái vào nhà, miệng chào to kính cẩn :

– Lạy thầy ạ, có anh em chúng con đến hầu thầy !

Cụ giáo Chu vui vẻ ra đón học trò. Cụ cho phép hai trò cùng ngồi sập với mình (sập là nơi cụ giáo thường ngồi để dạy học), nhưng họ không dám. Họ xin được ngồi ở ghế kế bên. Ông Phạm Sư Mạnh kính cẩn trả lời những câu hỏi của thầy. Cụ Chu hỏi thăm sức khoẻ của các học trò hiện đang làm quan trong triều, nhưng Phạm Sư Mạnh hiểu rằng thầy quan tâm đến nhiều mặt khác, nên ông cố trả lời cẩn kẽ về việc làm của từng người, về cách nuôi dạy con cái, về cách cư xử với mọi người của họ.

(Theo *Chuyện về người thầy*, NXB Kim Đồng, Hà Nội, 1992)

Gợi ý

- a) Truyền thống yêu nước của dân tộc ta thể hiện như thế nào qua lời nói của Bác Hồ ?

- b) Em có nhận xét gì về cách cư xử của học trò cụ Chu Văn An đối với thầy giáo cũ ? Cách cư xử đó thể hiện truyền thống gì của dân tộc ta ?
- c) Em hãy kể những truyền thống tốt đẹp của dân tộc Việt Nam mà em biết.
- d) Chúng ta cần làm gì để kế thừa và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc ?

II NỘI DUNG BÀI HỌC

1. *Truyền thống* tốt đẹp của dân tộc là những giá trị tinh thần (những tư tưởng, đức tính, lối sống, cách ứng xử tốt đẹp...) hình thành trong quá trình lịch sử lâu dài của dân tộc, được truyền từ thế hệ này sang thế hệ khác.

2. Dân tộc Việt Nam có nhiều truyền thống tốt đẹp đáng tự hào như yêu nước, bất khuất chống giặc ngoại xâm, đoàn kết, nhân nghĩa, cần cù lao động, hiếu học, tôn sư trọng đạo, hiếu thảo... ; các truyền thống về văn hoá (các tập quán tốt đẹp và cách ứng xử mang bản sắc văn hoá Việt Nam), về nghệ thuật (nghệ thuật tuồng chèo, các làn điệu dân ca...).

3. Truyền thống tốt đẹp của dân tộc là vô cùng quý giá, góp phần tích cực vào quá trình phát triển của dân tộc và mỗi cá nhân. Vì vậy chúng ta phải bảo vệ, kế thừa và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc để góp phần giữ gìn bản sắc dân tộc Việt Nam.

4. Chúng ta cần tự hào, giữ gìn và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc, lên án và ngăn chặn những hành vi làm tổn hại đến truyền thống dân tộc.

III BÀI TẬP

1. Những thái độ và hành vi nào sau đây thể hiện sự kế thừa và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc ?

- a) Tìm đọc tài liệu nói về các truyền thống và phong tục, tập quán của dân tộc ;
- b) Ché bai những người ăn mặc theo phong cách dân tộc là lạc hậu, là quê mùa ;
- c) Đánh giá cao, kính phục các nghệ nhân của những nghề truyền thống ;

- d) Không tôn trọng những người lao động chân tay ;
- d) Sống chỉ biết mình, không quan tâm đến người khác ;
- e) Tích cực tham gia các hoạt động đền ơn đáp nghĩa ;
- g) Tích cực tìm hiểu lịch sử đấu tranh chống ngoại xâm của dân tộc ;
- h) Thích xem phim, kịch, nghe nhạc của Việt Nam ;
- i) Sưu tầm những món ăn và kiểu trang phục dân tộc độc đáo ;
- k) Lấy chồng sớm trước tuổi quy định của pháp luật ;
- l) Tìm hiểu và giới thiệu với mọi người về các lễ hội truyền thống của dân tộc.

2. Em hãy tìm hiểu nguồn gốc và ý nghĩa của một truyền thống ở quê em (phong tục, tập quán, lễ hội truyền thống, trò chơi dân gian, trang phục dân tộc...) và giới thiệu để bạn bè cùng biết.

3. Em đồng ý với những ý kiến nào sau đây ?

- a) Truyền thống là những kinh nghiệm quý giá ;
- b) Nhờ có truyền thống, mỗi dân tộc mới giữ được bản sắc riêng ;
- c) Dân tộc Việt Nam có nhiều truyền thống tốt đẹp, rất đáng tự hào ;
- d) Không có truyền thống, mỗi dân tộc và cá nhân vẫn phát triển ;
- d) Trong thời đại mở cửa và hội nhập hiện nay, truyền thống dân tộc không còn quan trọng nữa ;
- e) Không được để các truyền thống dân tộc bị mai mỉa, lăng quên.

4. Hãy kể một vài việc mà em và các bạn đã và sẽ làm để góp phần giữ gìn và phát huy truyền thống tốt đẹp của dân tộc, của địa phương.

5. An thường tâm sự với các bạn : “Nói đến truyền thống của dân tộc Việt Nam, mình có mặc cảm thế nào ấy. So với thế giới, nước mình còn lạc hậu lắm. Ngoài truyền thống đánh giặc ra, dân tộc ta có truyền thống nào đáng tự hào đâu ?”.

Em có đồng ý với An không ? Vì sao ? Em sẽ nói gì với An ?